Helsingin oikeusapupiiri

Lakivaliokunnalle

Helsingin oikeusapupiirin asiantuntijalausunto 7.10.2015

esityksestä tuomioistuinmaksulaiksi ym.

Pari kommenttia esityksestä valtion oikeusavun näkökulmasta:

Tuomioistuinmaksulain tultua voimaan paine oikeusapujärjestelmää ja erityisesti valtion oikeusaputoimistoja kohtaan tulee lisääntymään: Esimerkkinä mainittakoon, että kun pientuloinen ihminen jatkossa haluaa hakea avioeron harkinta-ajan jälkeen, joutuu hän hakemusmaksuina suorittamaan 200+100 euroa (nyt 100+45 euroa), ja tällöin houkutus yrittää hoidattaa asia jonkun oikeusaputoimiston kautta saattaa olemaan suuri. Oikeusapulain säännösten mukaan emme avusta riidattomissa hakemusasioissa, mutta jos asiakas on oikeutettu oikeusapuun ilman osakorvausta, vapautuu hän hakemusmaksusta ilman avustajaakin.

Uudistuksella tulee olemaan huomattava vaikutus myös lähestymiskieltoasioissa, joissa nykyisin ei peritä oikeudenkäyntimaksua. Uusi maksu tulee tässä tapauksessa olemaan 250 euroa, jos hakemus ei menesty oikeudessa. Tämä luo paineita hakemusta harkitseville henkilölle miettiä tarkemmin, kannattako hakemus tehdä. Jos tällainen henkilö on oikeutettu valtion oikeusapuun, on hänellä entistä suurempi tarve heti alkuvaiheessa kääntyä oikeusavustajan puoleen, vapautuakseen mahdollisesta oikeudenkäyntimaksusta. Samalla hän pääsee neuvottelemaa oikeusavustajan kanssa hakemuksen mielekkyydestä, ja tällöin avustajalla on mahdollisuus – ja tapaohjeiden mukaan velvollisuus – päämiehensä kanssa arvioida, onko hakemuksella menestymisen mahdollisuuksia käräjäoikeudessa. Tällä hetkellä ne jotka hakevat lähestymiskieltoa kääntyvät avustajan puoleen usein vasta kun he saavat kutsun käräjäoikeuden istuntoon.

–

Kaiken kaikkiaan esitys on tarkoituksenmukainen, ottaen huomioon valtiontalouden tilan ja koska esitys toteutuessaan myös varmasti vähentää ns. turhien asioiden määrää varsinkin käräjäoikeuksissa. Uusi hintataso ei kuitenkaan ole kohtuuttoman korkea.

Kunnioittaen

Klas Weckman

Julkinen oikeusavustaja, asianajaja

Helsingin oikeusaputoimiston varajohtaja